

Krasanka Majer Jurišić

Izgradnja i održavanje upravnih građevina u Krku od Vinciguerrine obnove iz godine 1489. do kraja 18. stoljeća

Krasanka Majer Jurišić
Hrvatski restauratorski zavod
HR – 10 000 Zagreb, Ilica 44/I

UDK: 725.1(497.5Krk)(091)*14/17"
725.1.025.3(497.5Krk)*14/17"
711.4(497.5Krk)(091)
Izvorni znanstveni rad/Original Scientific Paper
Primljen/Received: 15. 5. 2012.

Ključne riječi: Mletačka Republika, Krk, Vinciguerra, upravne građevine, trg

Key words: Venetian Republic, Krk, Vinciguerra, administrative buildings, square

U članku se razmatraju zbivanja u Krku potkraj 15. stoljeća te se na temelju reinterpetacije prije otkrivenih, kao i novopronađenih arhivskih dokumenata, objašnjava slijed izgradnje i uređenja javnih prostora i pripadajućih građevina. Također se govori o stanju upravnih građevina tijekom mletačke uprave u Krku i načinu na koji su održavane.

Dolaskom mletačke uprave u Krk ostvaruje se intenzivna graditeljska djelatnost. Nastale su promjene rezultat htijenja i zamisli mletačkog upravitelja Antonija Vinciguerre¹ koji je u vrijeme svojega drugog mandata u Krku dopunio postojeće statutarne gradske odredbe osvrćući se pritom i na upravne, administrativne i diplomatske odnose u gradu i na otoku, kao i na planirane građevinske zahvate unutar gradske jezgre. Želio je modernizirati izgled i funkcije grada, koncentrirajući se najprije na veliki javni trg uz glavna gradska vrata i sjeverozapadni dio gradske jezgre, a potom i na jugoistočni dio, uz same gradske zidine, sve do drugog ulaza u grad, porta Pisana (sl. 1). U prvome dijelu njegova dokumenta govori se o zadaćama samog providura, zatim, primjerice, sindika, sudaca, crkvenoga prokuratora, advokata, članova gradskog vijeća, tribuna, mjerodavne osobe za sol, kao i pripadnika straže te o nekim gradskim običajima i obvezama. Vinciguerra se zaokupio i daćama i načinu na

koji će biti sakupljane i poslije trošene, a od građevinskih zahvata izdvaja pregradnju stolne crkve i obnovu zvonika te radove na gradskim zidinama, kulama i Kaštelu.²

Dio koji počinje riječima *Ordine delle fabbriche della città* tiče se radova na gradskim zidinama i kuli, izgradnje mula, fontane i *Borga*, dijela grada namijenjena puku (sl. 2, 2a).³ Posebno se ističe uređenje glavnoga gradskog trga Vele Pance i smještaj pratećih sadržaja. Novac potreban za taj dio poslova bilježio se u općinskoj građevinskoj knjizi, dok je novac za izgradnju mula, koji je trebao biti što je moguće duži, a širok 25 do 30 koraka, sakupljan od svih otočana. Za fontanu⁴ se plaćalo iz sredstava dužnika fontika, o čemu se brinuo Giacomo Cra(g)ia. Same upute oko oblikovanja fontane vrlo su detaljne. Klesar je imao zadatak iskoristiti što je veći mogući dio samog kamena za klesanje slobodne forme u obliku posude s otvorom prema gore iz kojeg bi izlazila voda kao iz izvora. Voda se trebala spuštati u drugu posudu, slično kao na fontani uz more. Trebalo je napraviti i obodni kružni zid u visini gornjeg dijela fontane i stube kojima se kroz vrata načinjena u tom zidu silazi u fontanu.

.....
2 Na Vinciguerrin tekst prvi je upozorio I. Žic Rokov koji ga i komentira u: Žic Rokov, I. (1971.): Gradske zidine i ulice u Krku, *Krčki zbornik* 2: 179-255, Krk, govoreći pri tome detaljno o samom rukopisu čiji se izvornik nalazio u Arhivu biskupskog ordinarijata u Krku. No, zadnjih godina tomu dokumentu nema traga. Jedan se njegov prijepis nalazi u Arhivu HAZU. Kodeksi II b 130. *Štatut otoka Krka prepisan u Gorici od Ivana Črnčića* i njime smo se koristili u ovome radu (za njega se i prije znalo da je pohranjen u arhivu HAZU, no dosada nije bio dostupan jer mu je signatura bila nepoznata; zahvaljujem vrlo ljubaznom osoblju zbirke rukopisa na strpljenju i trudu u pronalasku tog dokumenta). Na str. 80. - 96. toga prijepisa dio je dokumenta koji je pisao krčki providur Antonio Vinciguerra 15. lipnja 1489.

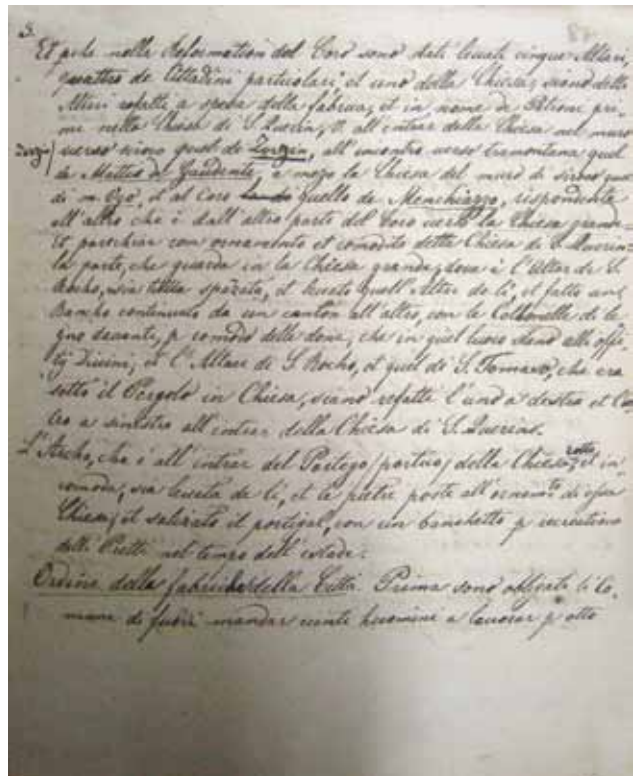
3 Arhiv HAZU. Kodeksi II b 130. *Štatut otoka Krka prepisan u Gorici od Ivana Črnčića*. Tekst s riječima *Ordine delle fabbriche della città* počinje na stranici 87. i teče do stranice 89., a vezan je uz gradnju javnih objekata. Vidi arhivski prilog 1.

4 U tekstu se ne navodi gdje je fontana trebala biti postavljena. M. Bradanović navodi podatak da je prema rezultatima arheoloških istraživanja 90-ih godina 20. stoljeća na samoj Veloj placi utvrđena neka kružna forma (moguće ostatak bunara?), i to na južnome dijelu trga. Tada se smatralo da je ta forma stavljena izvan funkcije izgradnjom ranorenesansne kuće Perosa. Bradanović, M. (2004.): Šesterostrana kruna cisterne krčkog providura Angela Gradeniga, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 40: 239-254, Split: 246.

.....
1 Antonio Vinciguerra dvaput je vladao Krkom, 1480. - 1481. te 1489. godine. Klaić, V. (1901.): *Krčki knezovi Frankapani*, Zagreb: 2.; Svoj prvi mandat u Krku popratio je relacijom iz 1481. godine koja je zajedno s njegovim kratkim životopisom objavljena u: Ljubić, S. (1876. - 1880.): *Commissiones et relationes Venetae*, sv. 1-3, Zagreb: sv.1: 29-101. Vidi i: Bradanović, M. (2008.): Prvi krčki renesansni klesari, *Renesansa i renesanse u umjetnosti Hrvatske, Zbornik Dana Cvita Fiskovića* II: 167-182, Zagreb; 178.

1 Tlocrt grada Krka iz 1822. godine
Plan of the City of Krk from 1822

2 Dio prijepisa dokumenta koji je 1489. godine napisao krčki providur Antonio Vinciguerra. Arhiv HAZU. Kodeksi II b 130, Statut grada Krka
Part of the copy of the document written in 1489 by the Krk proveditore Antonio Vinciguerra, Archives of the Croatian Academy of Sciences and Arts. Codexes II b 130, State of the City of Krk

Oko donjeg dijela zamišljena je kamena klupa, duž cijeloga ogradnog zida, s istaknutim profiliranim rubom i pod klupom jedna stuba. I na kraju, uokolo fontane trebalo je posaditi četiri stabla da čine hlad.

U svim navedenim radovima u Krku trebali su sudjelovati stanovnici cijelog otoka: iz drugih mjesta dolazilo ih je po dvadeset i radili su osam dana zaredom (od njih su četvorica radila na kaštelu), uz napomenu da su se sami brinuli o trošku noćenja i prehrane, dok su stanovnici grada Krka imali obvezu raditi svakih petnaest dana, i to zimi, a ne ljeti, kad su u tijeku bili radovi na poljima. Kako o uređenjima dalmatinskih trgova najčešće saznajemo posredno, iz spisa koji spominju pojedine građevine koje se nalaze upravo na nekom trgu ili pak iz statutarnih odredbi i naredbi Vijeća kojima se regulira odnos prema javnome prostoru,⁵ krčki je dokument jedinstveni primjer sačuva-

5 Primjerice, na susjednom otoku Cresu u knjigama gradskog vijeća iz 16. stoljeća može se pročitati da se za čišćenje glavnoga trga svake subote plaćaju četiri čistača [Borić, L. (2002.): *Arhitektura i urbanizam grada Cresa od 1450.-1610. godine*, magistrarski rad, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 24, dok se u Statutu toga grada nalazi odredba 136. kojom se zabranjuje trgovina domaćim životinjama izvan samoga gradskog trga [**Statuto di Cherso ed Ossero* (1640), Državni arhiv u Rijeci (DAR)]. Slični su dokumenti sačuvani i za druge dalmatinske trgove; za trogirski vidi: Benyovsky, I. (1997.): Trogirski trg u razvijenoj srednjem vijeku, *Povijesni prilozi* 16: 11-33, Zagreb i Benyovsky, I. (2005.): Gospodarska topografija Trogira u srednjem vijeku, *Povijesni prilozi* 28: 23-44, Zagreb, ili pak za šibenski: Zelić, D. (1995.): Gradski statut kao izvor za povijest urbanog razvoja Šibenika, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti* 19: 36-51, Zagreb.

noga pisanog traga o sveobuhvatnoj ideji uređenja nekog trga, i to još u 15. stoljeću.

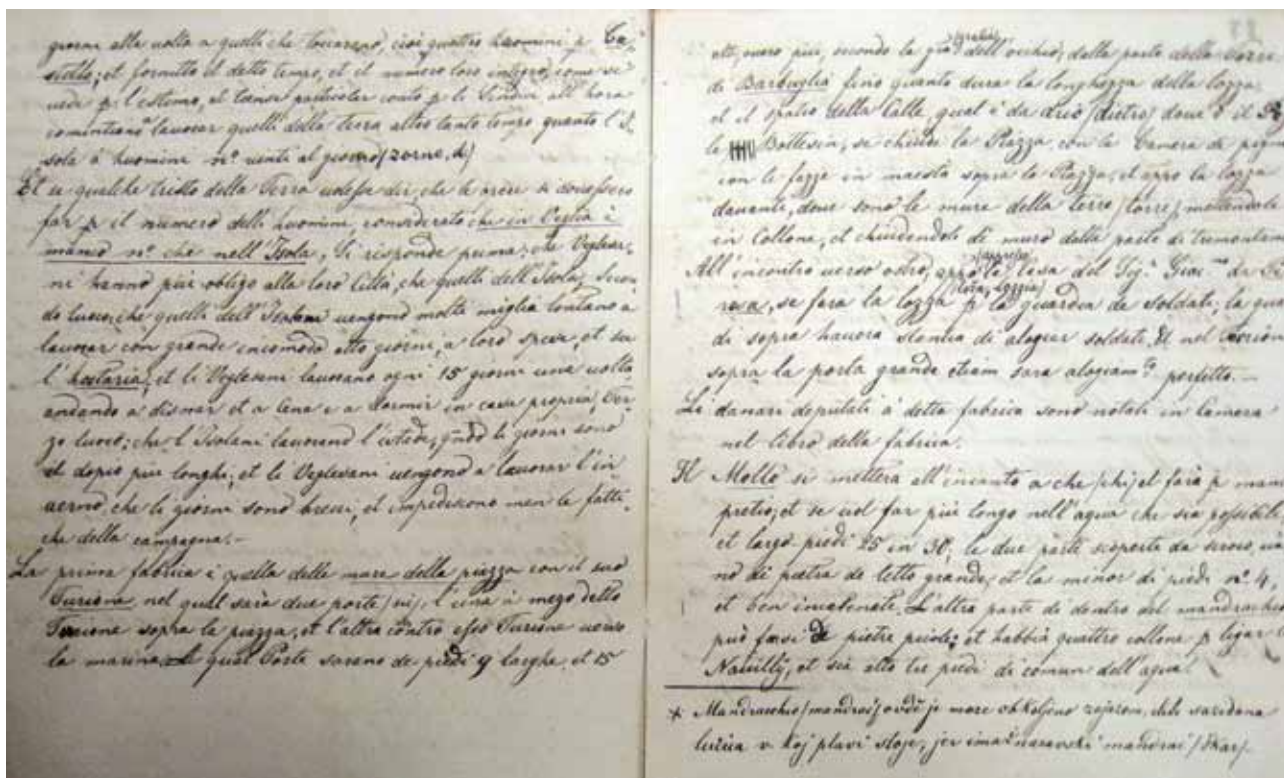
Vrijeme Vinciguerrine uprave obilježava i rad majstora Franje i njegove radionice, koji potkraj 15. i početkom 16. stoljeća sudjeluju u gotovo svim važnijim graditeljskim zahvatima. Njihova djelatnost svjedoči o punoj recepciji renesansnoga stila u krčkoj arhitekturi, istodobno, povezujući krčke primjere s drugim ostvarenjima mletačkoga renesansnoga graditeljstva.⁶

GLAVNI TRG – VELA PLACA

Obnova trga uz glavna gradska vrata u Krku, koji su i tijekom razvijenoga srednjeg vijeka funkcionirali kao glavno komunalno središte,⁷ uključila je izgradnju više objekata i novo definiranje njegova oblika i veličine. Sam Vinciguerra pisao je da se od ulazne kule, i iza postojećeg bunara, gradi loža na stupovima i do nje, zatvarajući trg, *Camera dei*

6 Bradanović, M. (2008.): nav. dj.: 168.

7 Prvi povijesni podatak o ovom trgu je iz 1263. godine, a od 14. stoljeća navodi se često kao *Plathea comunis Veglae*, te osobito od polovice 16. stoljeća kao *Plathea magna* – veliki trg. Od 1480. godine, po svemu sudeći, nije bitno mijenjao veličinu ni oblik. Žic Rokov, I. (1971.): nav. dj.: 207., Fiorentin, A.M. (2001.): *Krk – splendidissima civitas Curictarum*, Rijeka: 197. Krčki trg, kao i javne palače i Krka i Dalmacije, tijekom mletačke uprave, obrađeni su u sklopu doktorskoga rada autorice članka, vidi: Majer Jurišić, K. (2012.): *Javne palače u Dalmaciji u vrijeme mletačke uprave*, doktorska disertacija, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb.

Za Dio prijepisa dokumenta koji je 1489. godine napisao krčki providur Antonio Vinciguerra. Arhiv HAZU. Kodeksi II b 130, Statut grada Krka
Part of the copy of the document written in 1489 by the Krk proveditore Antonio Vinciguerra, Archives of the Croatian Academy of Sciences and Arts. Codexes II b 130, State of the City of Krk

pegni, općinska zalagaonica, na čijemu su pročelju okrenutu trgu ugrađeni grbovi plemića. Nasuprot kuli glavnih gradskih vrata, u jugozapadnome dijelu trga sagrađeni su loža i stan za gradsku stražu. Na sjevernoj je strani gradskoga trga ispod zemlje bila i cisterna s bunarskom krunom zdepaste cilindrične forme koja se datira u sam kraj 15. stoljeća,⁸ a poslije, u 17. i 18. stoljeću, građeni su još i zatvori,⁹ te više na istok i nova zgrada fontika.¹⁰ Na jugoistočnoj strani trga u srednjem je vijeku bila kapela sv. Stjepana koja se navodi i u dokumentima iz 1424. godine,¹¹ no u vizitacijama Pietra Bemba iz 16. stoljeća njoj nema više spomena. Kapela koja se tada nalazila

na trgu nosila je titular sv. Antuna i imala je vrlo staru oltarnu palu.¹²

GRADSKA LOŽA

Već je u srednjem vijeku na trgu morala postojati i stara gradska loža, a možda i vijećnica. Ne zna se točno gdje je stajala, no moguće je bila na južnoj strani gradskoga trga.¹³ U njoj su se obavljali i sudski poslovi o kojima postoje različiti propisi u samome gradskom Statutu. Neki od tih propisa određuju vrijeme kada se sudi, a drugi način na koji se saslušavaju pritužbe stranaka i ispituju svjedoci.¹⁴ Postoji i zapis iz jedne presude Klari de Virzolis

8 Na mjestu gdje se danas nalazi zgrada tzv. stare pošte na prvome austrijskom katastru iz 1821. ucrтана je vodosprema zatvorena dvorišnim ili ogradnim zidom. Izgradnjom te zgrade bunarska je kruna ostala u funkciji, uz napomenu da je inkorporirana u zide pročelja. Bradanović, M. (2004.): nav. dj.: 239-242.

9 Zatvor se spominje u jednom dokumentu iz 1624. koji je napisan u zatvoru kraj cisterne (na mjestu gdje je poslije podignuta zgrada stare pošte). Za vrijeme Francuske revolucije devastiran je pa 1802. biskup Ivan Šintić piše austrijskoj vladi da Krk nema više čak ni zatvor. Žic Rokov, I. (1971.): nav. dj.: 212., Bolonić, M., Žic Rokov, I. (2002.): Otok Krk kroz vjekove, Zagreb: 265.

10 Uspostavljanje novog fontika predloženo je u dukali Pietra Landa iz 1539. godine, no još 1659. biskup Nosadin tvrdi da fontik ne postoji, nego samo skladište za žitarice. Godine 1721. spominje se *fontico novo in piazza grande*, a 1744. ta je zgrada prodana bratovštini sv. Ivana del Castello za 156 L. Opsežno je pregrađena u 19. stoljeću, kada su izmijenjeni svi okviri otvora na fasadi. Žic Rokov, I. (1971.): nav. dj.: 207., Fiorentin, A. M. (2001.): nav. dj.: 257-258., Bolonić, M., Žic Rokov, I. (2002.): nav. dj.: 291., Bradanović, M. (2004.): nav. dj.: 240-241.; Bradanović, M. (2007.): Arhitektura i urbanizam renesanse na otoku Krku (knjiga I i II), doktorska disertacija, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zadru, Zadar: sv. 2: 20.

11 Žic Rokov, I. (1971.): nav. dj.: 202., Bolonić, M., Žic Rokov, I. (2002.): nav. dj.: 263.

12 U vizitaciji Pietra Bemba piše: „Sv. Antun. Nastavio je u kapeli sv. Antuna na Velikom trgu, u kojoj je zatekao oltar s vrlo starom palom, kao i kapelu pridruženu kanonikatu pokojnoga oca Niccolò Cotesinija. Rektor, upitan o utemeljenju, odgovori da je utemeljena davno. Na pitanje o daći odgovorio je: Ima nekoliko kuća u gradu u ulici koje drže nasljednici pokojnoga Antuna Lampunte, a plaća se 24 (...). Zatim, jedan vinograd u ulici (...). Crkva je posvećena prema propisu i obredu, kao i oltar, a ova kapela ima i jednu bratovštinu, koja je zadužila oca Bernardina Bracovicha da za 10 novčića godišnje drži jednu misu godišnje. Nakon što je to učinio, naloži da se obnovi ploča oltarne pale sa slikama svetaca, da se prenese ovamo, da se krov popravi, da se naprave drvena vrata, da se poprave prozori i pod, i da se to učini o trošku onih koji imaju interesa u ovoj crkvi.“ Prijevod s latinskog Š. Demo. Vidi arhivski prilog 2.

13 Žic Rokov, I. (1971.): nav. dj.: 210-211.; A. M. Fiorentin navodi da se po svojoj prilici loža nalazila u zgradi na uglu između glavne ulice i trga. Godine 1974., kada je ta zgrada bila obnovljena, otkriveni su u prizemlju tragovi pet otvora s arhitravima od bijela kamena što su kasnije ožbukani, a nakon toga iznad njih otvoreni prozori. Oblik zgrade i pet otvora ukazuju na to da bi se tu mogla nalaziti prva loža grada. Fiorentin, A. M. (2001.): nav. dj.: 198. Stara je loža možda bila na mjestu kuće Perosa. Bolonić, M., Žic Rokov, I. (2002.): nav. dj.: 264-265.

14 *Statuto della città di Veglia, objavio Vassilich, G. (1885): *Atti e Memorie della Società Istriana di Archeologia e Storia Patria*, volume I, fasc. 1 i 2: 51-129, Parenzo: 57-60.

iz 1362. godine koji govori *Veglae ubi placita audiuntur* – u Krku gdje se saslušavaju tužbe, što nije bilo drugdje, nego na trgu pod ložom.¹⁵ I providur Pietro Capalbo je 17. ožujka 1485. izrekao presudu u sporu zbog nekih kuća pod ložom na trgu: *Lata, dana et promulgata fuit sopra scripta sententia per antelatum magnificum Dominium Provisorem sedente sub Lodia Civitatis in Platea .. die 17. Mensis Martii 1485.*¹⁶

Zgrada mletačke gradske lože koju spominje Vinciguerra danas nije sačuvana i poznata nam je tek iz pisanih izvora. Ta je činjenica razlog i tomu što u literaturi nailazimo na različita razmišljanja o njezinu točnom položaju,¹⁷ a zajedničko im je tek to da je bila na Veloj placi, u blizini gradske kule. Ne možemo sa sigurnošću znati kako je mogla izgledati, no može se pretpostaviti da je bila oblikovana kao trijem s niskim parapetom i krovijem postavljenim na stupove u pročelju te da se dijelom oslanja i na susjedne gradnje.¹⁸ Nova loža, smještena uz gradska vrata, izričito se spominje u ugovoru iz 1543. godine: *Veglae prope Lodiam novam ad portas maioris civitatis*, a povijesni dokumenti navode i da se u njoj nalazio i sudački stol. Tako se godine 1539. odluke donose *sub logia ad bancum juris* (pod ložom sjedeći za sudačkim stolom), a spis iz godine 1541. bilježi *Clarissimum dominum Provisorem sedente sub loggia communis ad eius iuris bancum publicante me Joanne Terzogo notario et cancelario.*¹⁹ Vrlo je vjerojatno da je u loži bio postavljen i visokorenesansni reljef s dva *putta* koji ljevicama drže krune, a desnicama pridržavaju grb providura Andreje Bondumiera (sl. 3).²⁰ U kartuši koja je ispod nogu

putta stoji natpis kojim Krčani veličaju svojeg providura i godina 1569. Loža se spominje još i u 17. stoljeću, točnije, 1666. godine, kada dužd dopušta općini da u općinskim šumama na Prnibi i u Konobama posiječe pet brodova drva za popravak lože, ure i za druge troškove.²¹ Nakon toga nisu nam poznati još neki zapisi o loži.

KULA GRADSKE STRAŽE I VIJEĆNICA

Potkraj 15. stoljeća na Veloj se placi podiže i velika ulazna gradska kula (sl. 4), a podatke o njezinoj gradnji saznajemo iz već spominjanog dokumenta pisanog 1489. godine. U tom spisu Vinciguerra ističe važnost izgradnje gradske kule i govori da se ona mora uklopiti u gradske zidine te da će u prizemlju biti dvoja gradska vrata, jedna prema obali, a druga prema trgu. Svaka od vrata trebala su biti široka 9, a visoka 15 koraka, ili više, prema osobnoj procjeni. Prvotno je na katu kule bila smještena gradska straža. Smatra se da se posada gradske straže prostorom kule koristila još 1554. godine (iako su providuri već i prije u svojim izvještajima isticali da je posada na trgu nepotrebna), no godine 1571. providur Bondumier piše da je više nema. Stoga se pretpostavlja da je u upravo tom razdoblju prostor prvog kata kule ostao slobodan te da su tada tamo i premjestili gradsku vijećnicu.²² Nije nam točno poznato gdje je gradska vijećnica bila prije, ali kako je blagajnička pisarna, *Camera fiscal*, nakon dolaska Mlečana bila u sklopu providurove palače na Kamplinu, tako je tamo mogla biti i Vijećnica. Osim toga, postoje mišljenja da je pak Pisarna prije toga, u kasnome srednjem vijeku, bila smještena na glavnome gradskom trgu.²³

Gradnja kule morala je biti dovršena do kraja 15. stoljeća, a točniju godinu možda svjedoči ulomak natpisa s imenom providura Malipietra i 1493. godinom²⁴ (kameni je ulomak danas ugrađen kao klupčica središnjega prozora prvog kata pročelja prema moru, a izvorno je moguće bio dio vijenca nad prizemljem kule). O najstarijem izgledu kule svjedoči nam slika Girolama da Santa Croce iz 1536. godine na kojoj sv. Kvirin drži maketu grada Krka (sl. 5).²⁵ Na

15 Bolonić, M., Žic Rokov, I. (2002.): nav. dj.: 264.

16 Žic Rokov, I. (1971.): nav. dj.: 210-211.

17 Neki smatraju da je loža bila nasuprot gradskoj kuli [„Ulazimo u grad i tu nailazimo *piazza alla marina* ili *la platea* ili *forum* – gdje su se stanovnici Krka sastajali stoljećima, na desno je nekada bila loža gdje su se čitale proklamacije providura...“ Vassili, G. (1934): *La storia della città di Veglia nei suoi momenti principali, Archivio storico per la Dalmazia* vol. XVI, XII, Roma: 4], neki da je bila prislonjena tik uz njezino istočno pročelje, no time bi bila otežana ili sasvim onemogućena komunikacija kroz vrata otvorena u njezinu prizemlju [Žic Rokov, I. (1971.): nav. dj.: 210-211., Fiorentin, A.M. (2001.): nav. dj.: 239., Bolonić, M., Žic Rokov, I. (2002.): nav. dj.: 264-265], a treći pak da je vjerojatno bila smještena u nevelikom prostoru između zapadne ograde gradske cisterne i same kule [Bradanović, M. (2007.): nav. dj.: sv.2: 18.]. Zanimljivo je da se svi pozivaju upravo na isti izvor, a to su već spomenute Vinciguerrine odredbe. U najstarijem poznatom tiskanom tekstu o gradskom trgu u Krku, koji je sastavio Cubich [Cubich, G. (1874.): *Notizie naturali e storiche sull'isola di Veglia*, Trieste: 126-127.], nailazimo upravo i najtočniji prikaz stanja uredenosti trga i na njemu izgrađenih objekata, s obzirom na Vinciguerrinu reformu.

18 Prema mišljenju M. Bradanovića, to je bio uobičajeni slučaj, i to ne samo na mletačkom dijelu Kvarnera. Na otoku Krku dokumentiran je opisima vrbničke crkvene i komunalne lože koji su sačuvani, kao i fotografijom omišaljske lože koja je snimljena prije njezine radikalne rekonstrukcije u doba kasne Austrije. Bradanović, M. (2004.): nav. dj.: 241.

19 Žic Rokov, I. (1971.): nav. dj.: 210-211.

20 Reljef s natpisom A. Bondumiera iz 1569. godine, zajedno s još pet (od šest) klesanih kamenih ploča koje pripadaju gradskoj cisterni, potkraj 20. stoljeća bio je ugrađen na pročelje stare pošte. Prije te ugradnje nalazio se na istočnome pročelju Vele straže, pričvršćen na zidnu ispunu zazidanoga unutarnjeg portala te prohodne kule (i tada očito u sekundarnom, a ne u izvornom položaju), što je vidljivo na fotografiji snimljenoj početkom 20. stoljeća. Usp. Bradanović, M. (2004.): nav. dj.: 242., Bradanović, M. (2007.), nav. dj.: sv. 2: 18. O providuru Bondumieru, kao i općenito o događanjima u Krku u 16. stoljeću (ali i vremenu Vinciguerrinih odredbi), vidi primjerice u: Mayhew, T. (2008.): *Krčka komuna u doba Lepantske bitke 1571. godine*, Krk. Tim su radom detaljno obrađena zbivanja vezana uz gospodarstvo i financije Krka, te uz sudjelovanje u Lepantskoj bitci 1571. godine.

21 Žic Rokov, I. (1971.): nav. dj.: 197.

22 Bolonić, M., Žic Rokov, I. (2002.): nav. dj.: 264.

23 O čemu, prema mišljenju M. Bolonića i I. Žica Rokova, svjedoči vizitacija Pietra Bemba iz 1565. godine koju su oni tumačili da piše da je oltar sv. Luke, koji je prije bio u kapeli *in Camera fiscal* na trgu, tada postavljen u kapeli sv. Stjepana na groblju uz katedralu. Bolonić, M., Žic Rokov, I. (2002.): nav. dj.: 264. No prijevod izvornika vizitacije donosi: „... Drugi je oltar pod zaštitom sv. Luke. Upitani o utemeljenju, gospoda kanonici odgovore: Ovaj je oltar s jednom kapelom bio na trgu, zatim je premješten u ovu crkvu, a *Camera fiscal* plaća ocu Francescu (...) kapelanu 8 novčića. Upitani o posvećenju odgovoriše da ne znaju, ali je utvrđeno da je posvećen, a njegove relikvije (...) naloži da se uklone.“ Prijevod s latinskog Š. Demo. Vidi arhivski prilog 3.

24 Žic Rokov, I. (1971.): nav. dj.: 186. i 197., Fiorentin, A.M. (2001.): nav. dj.: 239. U datiranju kule preciznije se određuje M. Bradanović, povezujući njezinu gradnju s već spomenutom 1493. godinom, uklesanom na preostalome vijencu nad ulazom. Prema njegovu mišljenju ta se datacija poklapa s detaljnima oblikovanja koji upućuju na udio koji su klesari iz kruga oko majstora Franje preuzeli u toj ambicioznoj gradnji, vidi u: Bradanović, M. (2008.): nav. dj.: 174. i 181.

25 Slika je dio cjeline pale velikog oltara na Košljunu. Više o slici vidi u: Žic Rokov, I. (1971.): nav. dj.: 189, Brusić, V. (1934.): *Zvonik i ponutrica crkve sv. Marije na Košljunu, Bogoslovska smotra* vol. 12: 294-301., Zagreb.

3 Krk – ploča s natpisom A. Bondumiera iz 1569. godine
Krk – Tablet with A. Bondumiere's inscription from 1569

slici je kula prikazana s ravnim krovštem. Današnji vanjski izgled kule uvelike je odraz njezina izvornoga stanja, no svakako prikazuje i rezultat popravaka tijekom stoljećâ. To je dvokatna zgrada, zidana klesancima s laganima u redove. Njezino je istočno pročelje okrenuto prema glavnom gradskom trgu (sl. 6). Prizemna je zona zaključena profiliranim razdjelnim vijencem (postavljenim više nego što je onaj na južnome pročelju), ispod kojeg je polukružno zaključen otvor gradskih vrata koja vode na trg. Iznad prizemne je zone ravna ploha zida sred koje je u kvadratnom polju postavljen kameni sat (sl. 7), a visoko, u zoni krovne strehe, četiri su kamena grba. Za tri se ne zna točno komu pripadaju, dok je četvrti grb Agostina Barbariga. Gornji je dio pročelja omeđen tankim i visokim uglovnim stupićima čije profilirane baze stoje na razdjelnom vijencu, a lisnati im se kapiteli nalaze ispod same krovne strehe i nose krovni grede. U donjemu dijelu južnoga pročelja također je polukružno zaključen ulazni portal²⁶ koji svojim lukom prekida profilirani razdjelni vijenac prizemne zone. Od tog su vijenca stranice pročelja skošene prema dolje. Portal je izrađen od fino brušenog kamena, crvenkastobijele boje. Ima jednostavni kameni prag i uokviren je stubovima, prislonjenima uza zid, s lisnatim kapitelima i oblo profiliranim lukom. Tijela stubova dodatno su ukrašena uglovnim stupićem s bazom i kapitelom. U tjemenu portalnoga luka kameni je reljef anđela. Gornje zone pročelja najočitiije pokazuju brojne promjene otvora i prezidavanje zidnoga plašta. Na tom se pročelju nalazio i kameni reljef lava sv. Marka (sl. 8).²⁷ I unutrašnjost kule danas je prilično izmijenjena. Najmanje je preinake pretrpjelo prizemlje gdje je ostao sačuvan zidani

26 M. Bradanović klesanje portala na južnome pročelju dovodi u vezu s radionicom koja je potkraj 15. stoljeća djelovala na području Krka i na Cresu, okupljenu oko majstora Franje. Također iznosi da su portali južnoga i istočnoga pročelja kule jednako oblikovani, što bi išlo u prilog činjenici da je cijelo prizemlje kule nastalo istodobno, dok je ostatak istočnoga pročelja podignut naknadno. Bradanović, M. (2008.): nav. dj.: 174.

27 Reljef je uklonjen u razdoblju između dvaju svjetskih ratova, zatim ga je ponovno vratila talijanska uprava 1941., a 1947. godine iznova je skinut. Vassili, G. (1934.): nav. dj.: 3-4., Žic Rokov, I. (1971.): nav. dj.: 197., Fiorentini, A. M. (2001.): nav. dj.: 239., Bradanović, M. (2008.): nav. dj.: 174.

4 Krk – gradska vijećnica (kula gradske straže), južno pročelje
Krk – City hall (city watch tower), south side

svod s kamenim rebrima i zaglavnim kamenom u tjemenu na kojemu je reljef lava sv. Marka. Kroz prizemlje se prije ulazilo u grad, i to zakretanjem pod kutom od devedeset stupnjeva.

Do sada nisu pronađeni dokumenti koji bi iscrpnije pratili zbivanja i pregradnje na kuli. Samo providur Lorenzo Ghisi, u svojem izvještaju od 23. kolovoza 1538. godine, spominje sat na gradskoj kuli,²⁸ a zna se da je sat bio na vijećnici još godine 1666. i da ga je trebalo popraviti. Kasnije je sat prebačen na zvonik uz katedralu, pa je opet vraćen na trg.²⁹ Također je sačuvano i pismo iz sredine 18. stoljeća³⁰ koje općenito govori o utrošku od 32 cekina za obnovu kule iznad gradskih vrata.

KAMPLIN

Prostor južno od katedrale i dalje istočno prema Porti Pisani formiran je još u antičko vrijeme kao velika otvorena poljana. Nakon toga, u vrijeme frankopanske, a posebno kasnije, u vrijeme mletačke uprave tamo se grade i uređuju

28 Ljubić, S. (1876.-1880.), nav. dj.: sv. 2: 144-146.

29 Žic Rokov, I. (1971.): nav. dj.: 197.

30 Vidi arhivski prilog 4.

5 Oltarna pala glavnog oltara crkve na Košljunu detalj (foto: E. Šurina)
Altarpiece of the main altar of the church in Košljun, detail (photo: E. Šurina)

objekti od javnog značaja.³¹ Te se građevine mogu prepoznati i na već spomenutoj slici grada Krka iz prve polovice 16. stoljeća (sl. 9). Uz biskupski dvor smješten južno od katedrale, više prema istoku, odnosno prostoru koji je zauzimao sklop javne palače, vidi se stari kaštel, zatim trijem sa stupovima te još jedna visoka zgrada između toga trijema i kaštela. Na toj visokoj zgradi naslikan je crveni lav sv. Marka, kakav je i na tornju iznad glavnih gradskih vrata u zapadnome dijelu grada. Na kraju, uz same zidine i istočna gradska vrata, vidi se još jedna zgrada, Providurova palača.

PROVIDUROVA PALAČA

Javna palača u Krku, poznatija kao Providurova,³² građena je nakon dolaska mletačke vlasti u Krk, potkraj 15. stoljeća. Nažalost, srušena je otprilike početkom 19. stoljeća. Spominju je tek rijetki arhivski dokumenti.

31 Žic Rokov, I. (1971.): nav. dj.: 197-255., Bradanović, M. (2004.): nav. dj.: 248-249., Bradanović, M. (2007.): nav. dj.: sv. 2: 16.

32 Na Krku je za javnu palaču bio uobičajen naziv providurova, a ne kneževa ili javna palača, vjerojatno zato što je nakon dolaska mletačke uprave još uvijek tamo boravio i posljednji frankopanski knez Zuane. Kneževi iz obitelji Frankopana koji su prije upravljali otokom i gradom imali su dakako svoju, kneževu palaču tijekom srednjeg vijeka. Palača koju je sagradila Venecija dobila je tako ime *Providurova* naglašavajući time razliku između nje i sjedišta bivših upravitelja gradom i otokom. Više o posljednjemu krčkom knezu u: Klaić, V. (1901.): nav. dj. i Solitro, V. (1989.): *Povijesni dokumenti o Istri i Dalmaciji*, Split: 19-86.

Jedan spis, datiran 3. ožujka 1662., sastavljen je prema troškovniku koji je odobrio providur Andrea Corner.³³ Vidljivo je da su tada izvedeni tek neki manji radovi. Navedeni troškovi od ukupno 95,6 cekina uključili su plaće majstorima, zamjenu prozorskih okvira, radove na balatoriju, nabavu potrebnog materijala, čavala, neke popravke u kuhinji, u sobi za primanje, u sobi koja se nalazi uz kuhinju, na stubištu i sl. Još dva dokumenta iz druge polovice 17. stoljeća svjedoče o vrlo lošem stanju palače i nužnosti određenih popravaka.³⁴ U prvome se (sl. 10) traži 476 novčića za popravke, a palača se opisuje kao ruševna (*il stato rovinoso*), dok se u drugom za palaču navodi *il mal stato*. Palača je tada bila bez prozora i trebala je hitnu obnovu. Godine 1681., osim dijela namijenjena stanovanju, hitne su popravke trebala i skladišta javnog streljiva koja su prokišnjavała.³⁵

Početkom 18. stoljeća u radovima na javnoj palači, kaštelu i utvrđi sv. Marka, kao proto, zidar i tesar, bio je uključen Aurelio Baldossini kojega krčki providur hvali kao predanoga svojem poslu i uvijek spremnog na ispunjavanje

33 Vidi arhivski prilog 5.

34 Vidi arhivske priloge 6 i 7.

35 Vidi arhivski prilog 8.

6 Krk – trg Vela placa i istočno pročelje gradske vijećnice (kule gradske straže)

Krk – the Vela placa square and east facade of the city hall (city guard tower)

7 Krk – gradska vijećnica (kula gradske straže), detalj sata
Krk – City Hall (city watch tower), detail of the clock

8 Krk – gradska vijećnica, (kula gradske straže) detalj, stanje 1925. (fotodokumentacija Konzervatorskog odjela u Rijeci, foto: Horvat)

Krk – City Hall (city watch tower) detail, status 1925 (photo documentation of the Conservation Department in Rijeka, photo: Horvat)

danih mu zadaća.³⁶ Nakon toga se 24. veljače 1724. spominje i trošak za uređenje sobe za primanja koja je tada bila u iznimno lošem stanju.³⁷ Također je poznato da je na Krku 1740. godine bio inženjer Francesco Melchiori koji je imao zadatak pregledati stanje javne palače. On je sastavio troškovnik za hitnu i nužnu obnovu cisterne i velike dvorane u iznosu od 1 583 cekina te je o tome izvijestio generalnog providura Cavallija.³⁸

Iz popisa inventara palače, sastavljena 1759. godine prigodom primopredaje vlasti između providura Iseppa

.....
36 Vidi arhivski prilog 9.

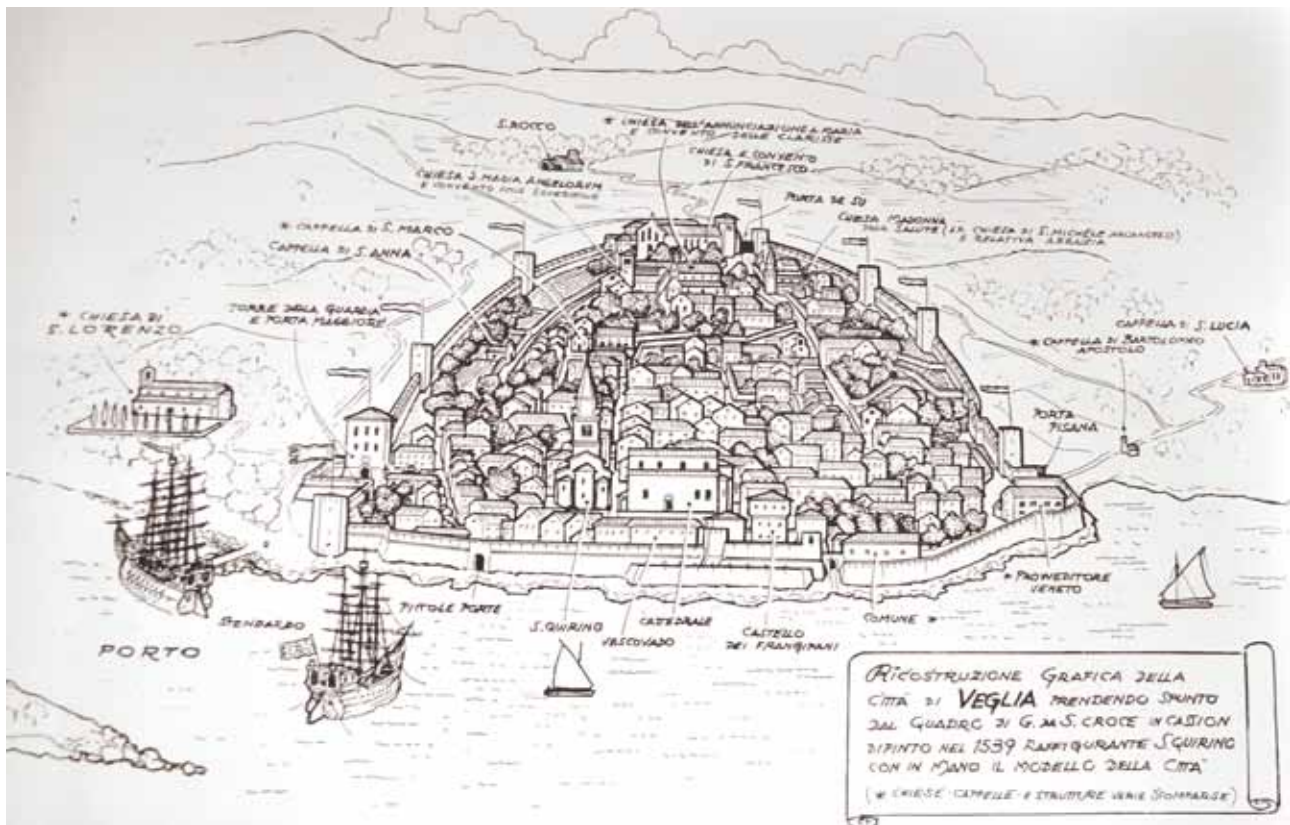
37 Archivio di Stato di Venezia (ASVe), Collegio, Relazioni, busta 69. *Polizze di spese Estrordinarie per la ricevuta approvazione del Eccelissimo Senato. Camera Fiscal di Veglia. Adi 24 Febraro 1724: „Nota della spesa occorssa per il ristauo della Camera d’audienza, che s’atrovava nell’ultimo estermio, principiata la medesima restaurarsi prima del alquesto M N.V. Lorenzo Barbaro fu Conte e Capitano di questa Citta d’Arbe, et poscia stabilita et ultimata del N.V. Bonaventura Diedo Conte e Capitano Successivo. Io Gerolimo Caldana Capo mistro Murer, e merangon affermo la sudetta approvazione con mio giuramento.“*

38 Bilić, D. (2010): *Inženjeri i civilna arhitektura 18. stoljeća u mletačkoj Dalmaciji i Albaniji*, doktorska disertacija, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb: 213.

Marie Veniera i njegova nasljednika Giacoma Bragadina,³⁹ saznajemo neke pojedinosti o unutrašnjem rasporedu Providurove palače, a nabrojene su redom: dvorana, soba za primanja, soba za dnevni boravak, još dvije sobe, kapela, kuhinja, konoba, skladišta, staja, balkon nad morem, terasa, vrt i dva dvorišta (jedno se dvorište naziva *del sbito*). Da je u palači bila kapela svjedoči nam i vizitacija Pietra Bemba iz 16. stoljeća (sl. 11).⁴⁰ On je zapisao da je u kapeli, koja nije posvećena, bila „dosta dobra“ oltarna pala, smještena na dva kamena potpornja, s dva svijećnjaka i pozlaćenim palijem, ali bez ručnika. Za služenje mise nije bilo redovitog službenika, već se misa služila prema odluci mletačkog upravitelja, iako su ranije kapelani za to bili isplaćivani, i to u iznosu do 12 dukata godišnje. U unutrašnjosti kapele primijećena je šteta od vodenih nanosa, pa je valjalo popraviti

.....
39 Žic Rokov, I. (1971.): nav. dj.: 233.

40 Vidi arhivski prilog 10.

9 Crtež grada Krka prema slici Santa Crocea iz 1995. (C. Ferruccio, Raccolta di disegni della Città di Veglia)

Drawing of the City of Krk after the picture Santa Croce in 1995 (C. Ferruccio, Raccolta di disegni della Città di Veglia)

krov da unutra ne bi više kišilo i da zbog vjetrova ne bi padalo vapno s ruševnoga ambona.

Godine 1763., po nalogu generalnog providura, na Krk je došao inženjer Pietro Signoretti koji je trebao izvidjeti mogućnost popravaka na Javnoj palači u Krku i za njih ponovno sastaviti troškovnik.⁴¹ Potkraj 18. stoljeća i Ivan Feretić⁴² piše o javnim zgradama podignutima s istočne strane grada, nad samim gradskim zidinama, opisujući njihov smještaj: prvo je, odmah do kaštela, u kojem je bio stan za kamerlenga, bila blagajnička pisarna (*Camera fiscal*), do nje palača za providura, a sasvim istočno, nad samim Pizanskim vratima bio je stan za žbira.⁴³ S druge strane kaštela, prema zapadu, bio je biskupski dvor. Sve navedene zgrade bile su prema njegovu svjedočenju već u vrlo lošem stanju. I sam krčki providur Gianbattista Pizzamano u svojem izvještaju duždu 1785. godine⁴⁴ bilježi da Providurova palača sasvim propada jer nisu izvedeni radovi što ih je mletački Senat odredio 1763. godine.

41 Ovi podaci čitaju se u arhivskim dokumentima: ASVe, Senato PTM 607, disp. 32. i ASVe, Senato PTM 608, disp. 56.

42 Ivan Feretić (1769. – 1839.), povjesničar otoka Krka, rodom iz Vrbnika. Žic Rokov, I. (1971.): nav. dj.: 233., Fiorentin, A.M. (2001.): nav. dj.: 255-256., Bolonić, M., Žic Rokov, I. (2002.): nav. dj.: 268.

43 Dvorište, koje se u tekstu naziva *del sbiro*, moralo je biti nešto južnije od Pizanskih vrata, gdje je, kako je već spomenuto, bio stan za žbira.

44 Žic Rokov, I. (1971.): 233., Fiorentin, A.M. (2001.): nav. dj.: 255-256.

Kraći opis palače sastavio je i Josip Antun Petris sredinom 19. stoljeća.⁴⁵ Iz njegova opisa doznajemo i to da je u jednom od dvorišta palače bila cisterna s dva grla, od kojih je jedno⁴⁶ upravo ono danas postavljeno na glavnome gradskom trgu (sl. 12). Naglašava i kako je između

45 J. A. Petris (1787. – 1868.), autor djela *Nike uspomene starinske*. Prijepis teksta objavljen je u: Gršković, I., Štefanić, V. (1953.): Nike uspomene starinske Josipa Antuna Petrisa (1787-1868), *Zbornik za narodni život i običaje* 37: 81-143, Zagreb: 106. Dio koji se odnosi na Providurovu palaču glasi: „U Kerku pak bijaše jedan skerbnik, kojeg zvalomo providur (*provveditore*); ovi obavljahu sve poslove, koji spadahu u vladanje svitovno: on sudjaše sve pravde s prvom odsudom, jer druga osuda spadaše na generalna providura od dalmacije u zadru, a treća na Viće od deset ili od 40 mudrih u Vnech. Imijaše providur u Kerku jednog kancelira, kojega mu davaše princip; i ovi bijaše vazda jedan čovik naučan u zakonu. I ovi dva ujedno odsudjivahu svaku pravdu prvom odsudom, ali to nakon dugog protresanja od razlogov jedne i druge strane pravdajuće se po dvima advokatima, koji ustimice protresahu prid providurom razloge jedan jedne a drugi druge strane, i zverh toga protresanje ustnoga (*Disputa verbale*) u hartu pismeno zaključenje (*conclusionale*) i protuzaključenje providuru predstaviti imadihu. Ovi providur i kancelier imijahu i jednog pisara u oficiju za njihovu pomoć. Bijaše u Kerku jedan komornik koji kameralsku korist pomnjaše i kesu kameralsku deržaše. Providur i njegov kancelir i pisar imijahu veliku i prostranu polaču na verhu kuntrade Kamplina koju Kerčani zapustiše i na tloh obališe; u ovoj bijaše jedno dvorište i dvi gušterne. One ploče kamene s onimi izdubljenimi pismi načertane, koje se nalaze na Veloj Placi pred gradskimi vratima od mora, na ulazku i obgradi pučke gušterne, obstirahu gerlo jedne te gušterne u providuriji. Komornik pak stanovaše u onomu turnu na Kamplinu pokraj biskupije. A imijaše grad Kerk duple zidove med kojimi od ovoga turna do polače providurove bijaše put skorviti, po kojem mogahu ova dva vlastnika, providur i komornik, jedan k drugom hoditi, prez da jih nijedan vidjeti moğaše. Ispod kojeg puta pak nadvoltanoga na zemlji bijahu tamnice za tate i zlodelnike, u kojima i umirali su krivci jer ne imadjahu nijednoga prozora nego vrata; i to tako slobodno mogahu se grobovi, a ne tamnice zvati. Oni obli turen, koji i sad stoji, služaše za mučiti onih koji na iskush od pregrihe bihu po svidocih obočitovani, a oni tajahu. Providur bijaše vazda jedan vlastelin vnetiški, kojih na jezera bijaše u Vnetch. Minjaše se svako treto godišće; i zato jer vazda oženjen bijaše sa svom obitelom dohodjaše.“

46 O kruni cisterne detaljno: Bradanović, M. (2004.): nav. dj.

10 Dokument od 11. prosinca 1663. DAZd. Spisi generalnih providura. Girolamo Contarini (1662. – 1664.), knjiga I: 201.

Document from December 11, 1663. Croatian State Archives. General proveditore documents. Girolamo Contarini (1662-1664), volume I: 201.

dvostrukih zidina bilo moguće doći iz Providurove palače u pisarnicu, a ispod tog puta bile su svođene tamnice za zatvorenike.

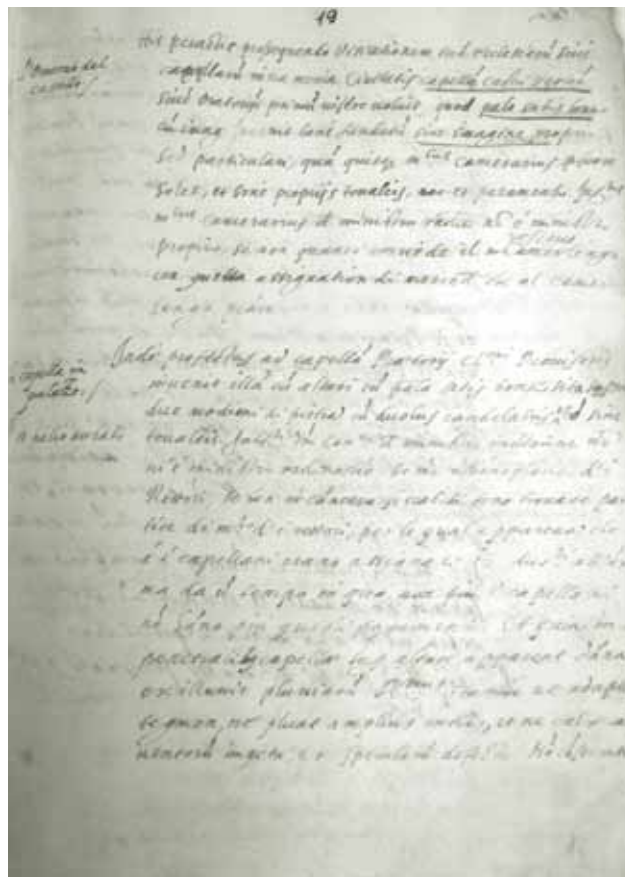
Ostaci Javne palače srušeni su za vrijeme austrijske uprave, u prvoj polovici 19. stoljeća, a danas je na njezinu mjestu javni park. Recentna arheološka istraživanja potvrdila su postojanje temelja uz same gradske zidine, a sačuvane su i svođene strukture podrumskih prostorija koje su pri formiranju parka samo nasute zemljom.⁴⁷ Palača je dakle bila na prostoru današnjega biskupskog vrta i malog parka na Kamplinu, a pisarnica, s kojom je palača bila izravno vezana, bila je na prostoru općinskog parka na Kamplinu, do Kaštela.

Nemamo zabilježen podatak kada je točno napuštena Javna palača, no zanimljivo je spomenuti činjenicu da je i u Krku, kao i u još nekim dalmatinskim gradovima, upravo zbog lošega stanja javnih građevina, unajmljivanje privatnih kuća za potrebe stanovanja javnih dužnosnika bila česta praksa. Čak se i u Veneciji vodila evidencija o isplatama najma za koji se primjerice 1765. godine mjesečno davalo 40 cekina,⁴⁸ a o tome 28. prosinca 1800. izvještava i biskup Ivan A. Šintić govoreći da u gradu Krku ima doličnih kuća u kojima su stanovali i providuri i kamerlengo, a to nisu javne, već privatne stambene zgrade.⁴⁹ Kako je uz jedan

47 Donji dio vanjskih zidina sačuvan je u podzidu parka prema moru, a unutarnji je zid porušen do razine niskog parapeta. U obzidanom prostoru istočno od parka, gdje je danas biskupski vrt, valja tražiti ostatke Providurove palače. Na sjevernom licu zida naziru se tragovi neuglednih otvora u građi zida, dok su na južnim zidinama sačuvane barokno profilirane konzole i renesansno profilirana vrata jednoga malog balkona, što čini stambenu adaptaciju zatečene fortifikacije jugoistočnog tornja. Bradanović, M. (2004.): nav. dj.: 248-249, Bradanović, M. (2007.): nav. dj.: sv. 2: 16.

48 ASVe. Savio Cassier, busta 640. Somario delli Ristauri delli Palazzi Pubblici. *Notizia delle Rappresentanze Pubbliche alle quali corrisponde l'Affitto: ... Veglia – Al Provveditor General in Dalmazia – In ordine a Ducale 11 Aprile 1765 – Moneta di Venezia al mese Z 40.-*

49 Žic Rokov, I. (1971.): nav. dj.: 234.

11 Opis kapele u providurovoj palači. HAZU. Kodeksi II c 43, vizitacija Petra Bemba.

Description of the chapel in the proveditore's palace, Croatian Academy of Science and Art, Codices II c 43, visitation of Petar Bemba.

arhivski dokument iz 1795. godine,⁵⁰ koji spominje potrebu uklanjanja zidanog mosta između Providurove palače i neke druge građevine, priložen i nacrt (sl. 13) iz kojeg je vidljivo da je palača smještena uz usku gradsku ulicu, možemo zaključiti da je zapravo naznačena privatna kuća koja je u to vrijeme unajmljivana za providura.

ZAKLJUČAK

Javni gradski prostor, trg, karakteriziraju njegove proporcije, širina i duljina, potom građevine koje ga omeđuju, a svakako i gradske komunikacije, ulice, koje ga otvaraju ili ga ostavljaju u zatvorenoj formi, osobitoj za stare trgove,⁵¹ i na kraju uz sve to i insignije, koje ispunjavaju njegovu nutrinu. Sve je to dio individualnog izgleda svakoga pojedinog trga. Glavni gradski trgovi u dalmatinskim upravnim središtima tijekom mletačke uprave uglavnom su različita oblika i uređenja, što, dakako, ovisi i o povijesnim okolnostima

50 ASVe, Rason Vecchie, busta 196. i ASVe, Rason Vecchie, busta 196. disp. 833. bis.

51 Camillo Sitte, pišući o razvoju i tipologiji trgova općenito, iznosi nekoliko pretpostavki prema kojima je javni trg ogledalo samog grada, a u skladu s tim je uređen i njegov prostor i zgrade koje ga okružuju. Sitte, C. (2010.): *Gradogradnja – prema umjetničkim načelima*, Zagreb.

12 Krk – kruna cisterne iz providurove palače, danas na Veloj placi
Krk – crown of the cistern from the proveditore's palace, today on Vela placa

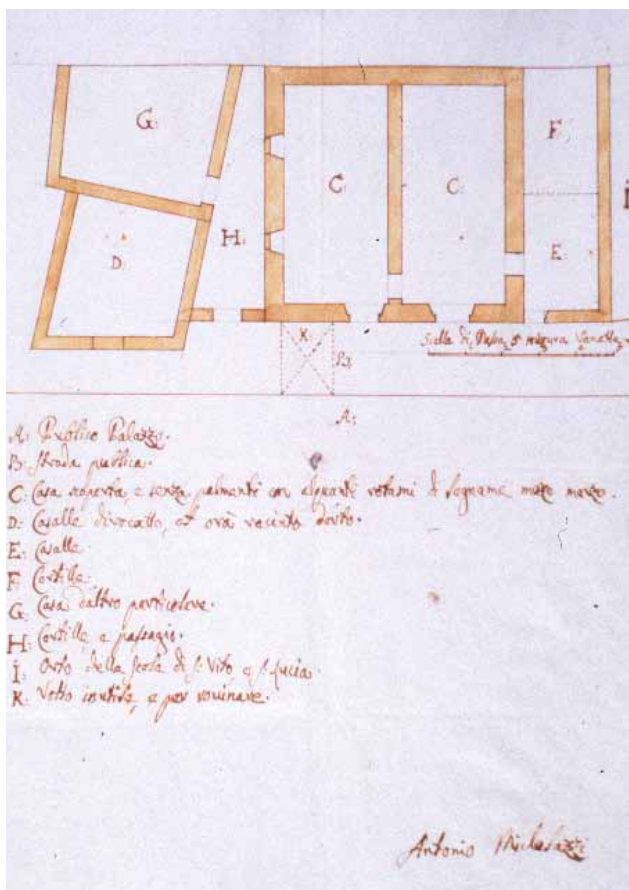
u kojima su formirani.⁵² Neki od njih, poput trga u Osoru, do danas su zadržali svoju prvotnu srednjovjekovnu formu, a neki pak u najvećem dijelu pokazuju odlike uređenja tijekom prvih dvaju stoljeća mletačke uprave. Značajno uređenje i preoblikovanje u 15. i 16. stoljeću doživjeli su, uz krčki, i trogirski glavni gradski trg, zatim trg u Šibeniku, a u tom su razdoblju formirana i nova gradska središta Paga i Cresa. Nije nevažna ni činjenica da je renesansni javni centar grada Krka, a tako i primjerice grada Trogira, zadržan na prostoru nekadašnjega rimskog foruma, što svjedoči o zadržavanju važnosti nekog mjesta u svijesti građana i poštovanja utjecaja i simbolike koju takav prostor sa sobom nosi. Krčki se trg izdvaja i po svojem karakterističnom smještaju uz gradske zidine, što prepoznamo još i u Korčuli⁵³, gdje se

52 Razvojem gradskih komuna vrlo često prvotna monocentrična struktura s jednim središnjim prostorom prerasta u bicentričnu, gdje su jasno odvojene funkcije: sakralna s crkvenim trgom i svjetovna s gradskom vijećnicom. U gradovima s policentričnom genezom polaritet se dijeli na svjetovnu i crkvenu sferu pa takve aglomeracije imaju dva, a katkada i više središnjih trgova, koji su, međutim, uvijek međusobno čvrsto povezani. Milić, B. (1995.): *Razvoj grada kroz stoljeća II. - Srednji vijek*, Zagreb: 176.

53 Korčulanski komunalni trg smješten je odmah uz kopnena gradska vrata. Iako je, kako je već spomenuto, uređen tijekom 16. i 17. stoljeća, on je u svojoj osnovnoj formi zadržao odlike srednjovjekovnog trga, čvrsto povezanog glavnom gradskom ulicom sa sakralnim centrom grada, trgom ispred korčulanske katedrale. Fisković, C. (1999.): *Za urbanističku cjelinu Korčule*, u: *Ornamente od svijeta, famoza Korčulo (na putu sagledavanja urbanističke cjeline Korčule)*: 19-32, Zagreb: 20.; Ivančević, R. (2000.): *Interpretacija i valorizacija ulične mreže i trgova Korčule*, *Godišnjak grada Korčule V*: 21-29, Korčula: 22-23.; Nikšić, G. (2000.): *Korčula: urbanističke stege i graditeljska snalažljivost*, *Godišnjak grada Korčule 5*: 3-20, Korčula: 6.

javni trg također nalazi uz glavna gradska vrata i primjer je civilnoga središta grada, jasno odijeljena od sakralnog centra.

Na kraju još jednom valja naglasiti i ulogu mletačkog providura Antonija Vinciguierre prema čijim se odredbama glavni trg u Krku i uređivao. Dokument kojim je zabilježio svoje nakane jedinstveni je sačuvani pisani primjer kojim se regulira neki urbanistički zahvat početkom mletačke uprave u Dalmaciji. Još i tijekom 16. stoljeća vidljivo je da su mletački upravitelji u Krku (primjerice Angelo Gradnigo ili pak Andrea Bondumier) donekle držali do izgleda grada i održavanja javnih zdanja. S druge strane, odnos mletačkih vlasti prema građevinama koje su bile u funkciji uprave, administracije i sudstva, odnosno Javnoj loži, Vijećnici i sklopu u jugoistočnom dijelu grada koji je obuhvatio Kaštel, Općinsku pisarnu i Providurovu palaču, o kojem saznajemo iz nekolicine arhivskih spisa datiranih u 17. i 18. stoljeće, pokazuje izrazitu nebrigu i nemar prema upravnome sjedištu otoka Krka. Te su građevine polako propadale, a nakon završetka vladavine Mletačke Republike neke od njih bile su u toliko lošem stanju da su nakon toga ubrzo i srušene.

13 Nacrt na kojem je naznačen položaj javne palače u Krku 1795. godine. ASVe, Rason Vecchie, busta 196. disp. 833. bis.

Plan on which the position of the public palace in Krk in 1795 is marked. ASV, Rason Vecchie, busta 196. Disp. 833.bis

LITERATURA

- Benyovsky, I. (1997.): Trogirski trg u razvijenom srednjem vijeku, *Povijesni prilozi* 16: 11-33, Zagreb
- Benyovsky, I. (2005.): Gospodarska topografija Trogira u srednjem vijeku, *Povijesni prilozi* 28: 23-44, Zagreb
- Bilić, D. (2010.): *Inženjeri i civilna arhitektura 18. stoljeća u mletačkoj Dalmaciji i Albaniji*, doktorska disertacija, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb
- Bolonić, M., Žic Rokov, I. (2002.): *Otok Krk kroz vjekove*, Zagreb
- Borić, L. (2002.): *Arhitektura i urbanizam grada Cresa od 1450.-1610. godine*, magistarski rad, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb
- Bradanović, M. (2004.): Šesterostrana kruna cisterne krčkog providura Angela Gradeniga, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* 40: 239-254, Split
- Bradanović, M. (2007.): *Arhitektura i urbanizam renesanse na otoku Krku (knjiga I i II)*, doktorska disertacija, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zadru, Zadar

- Bradanović, M. (2008.): Prvi krčki renesansni klesari, *Renesansa i renesanse u umjetnosti Hrvatske, Zbornik Dana Cvita Fiskovića II*: 167-182, Zagreb
- Brusić, V. (1934.): Zvonik i ponutrica crkve sv. Marije na Košljunu, *Bogoslovska smotra* vol. 12: 294-301, Zagreb
- Cubich, G. (1874.): *Notizie naturali e storiche sull'isola di Veglia*, Trieste
- Fiorentin, A.M. (2001.): *Krk – splendidissima civitas Curictarum*, Rijeka
- Fisković, C. (1999.): Za urbanističku cjelinu Korčule, u: *Ornamente od svijeta, famoza Korčulo (na putu sagledavanja urbanističke cjeline Korčule)*: 19-32, Zagreb
- Gršković, I., Štefanić, V. (1953.): Nike uspomene starinske Josipa Antuna Petrisa (1787-1868), *Zbornik za narodni život i običaje* 37: 81-143, Zagreb
- Ivančević, R. (2000.): Interpretacija i valorizacija ulične mreže i trgova Korčule, *Godišnjak grada Korčule V*: 21-29, Korčula
- Klaić, V. (1901.): *Krčki knezovi Frankapani*, Zagreb
- Ljubić, S. (1876. – 1880.): *Commissiones et relationes Venetae*, sv. 1-3, Zagreb
- Majer Jurišić, K. (2012.): *Javne palače u Dalmaciji u vrijeme mletačke uprave*, doktorska disertacija, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb
- Mayhew, T. (2008.): *Krčka komuna u doba Lepantske bitke 1571. godine*, Krk
- Milić, B. (1995.): *Razvoj grada kroz stoljeća II. – Srednji vijek*, Zagreb
- Nikšić, G. (2000.): Korčula: urbanističke stege i graditeljska snalažljivost, *Godišnjak grada Korčule* 5: 3-20, Korčula
- Sitte, C. (2010.): *Gradogradnja – prema umjetničkim načelima*, Zagreb
- Solitro, V. (1989.): *Povijesni dokumenti o Istri i Dalmaciji*, Split
- *Statuto della città di Veglia, objavio Vassilich, G. (1885.): *Atti e Memorie della Società Istriana di Archeologia e Storia Patria*, volume I, fasc 1 i 2: 51-129, Parenzo
- Vassili, G. (1934.): La storia della città di Veglia nei suoi momenti principali, *Archivio storico per la Dalmazia* vol. XVI, XII, Roma
- Zelić, D. (1995.): Gradski statut kao izvor za povijest urbanog razvoja Šibenika, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti* 19: 36-51, Zagreb
- Žic Rokov, I. (1971.): Gradske zidine i ulice u Krku, *Krčki zbornik* 2: 179-255, Krk

Arhivski prilozi

ARHIVSKI PRILOG 1.

Arhiv HAZU. Kodeksi II b 130: 87-89.

... Ordine delle fabriche della Città. Prima sono obligati li Comuni di fuori mandar vinti huomini a lavorar per otto giorni alla volta a quelli che toccherano, cioè quattro huomini per Castello; et fornito il detto tempo, et il numero loro integro, come si vede per l'estimo et tⁿse particolar conto per li Sindici, all'hora comintiano a lavorar quelli della terra altro tanto tempo quanto l'Isola à huomini n.o vinti al giorno (zorno, d.)

Et se qualche tristo della Terra volesse dir, che le opere si dovessero far per il numero delli huomini, considerato che in Veglia è manco n.o che nell'Isola, Si risponde prima; che Veglesani hanno più obligo alla loro Città, che quelli dell'Isola Secondo Lusco: che quelli dell'Isolani vengono molti miglia lontano a lavorar con grande incomodo otto giorni, a loro spese, et su l'hostaria, et li Veglesani lavorano ogni 15 giorni una volta andando a disnar et a cena e a dormir a casa propria; Terzo luoco: che l'Isolani lavorano l'estade, quando li giorni sono il dopio più longhi; et li Veglesani vengono a lavorar l'inverno, che li giorni sono brevi, et impediscono men le fatti che della campagna.-

La prima fabrica è quella delle mure della piazza con il suo Turione, nel qual sarà due porte /sù/, l'una à mezo detto Turione sopra la piazza, et altra contro esso Turione verso la marina. Le qual Porte saranno de piedi 9 larghe et 15 alte, overo più, secondo la gra (gratia) dell'occhio; dalla parte della Torre di Barbuglia fino quanto dura la longhezza della lozza, et il spatio della Cale, qual è da drio /dietro/ dove è il Pozale Bottesin, se chiude la Piazza, con la Camera de pegni, con le fазze in maestà sopra la Piazza, et app.o la lozza davanti, dove sono le mure della terre /torre/, mettendole in Collone, et chiudendole di muro dalla parte di tramontana.

All'incontro verso ostro, app.o (appreso) la Casa del Sign. Giacomo da Perosa, se fara la lozza (loggia) per la guardia de soldati. Et nel Torrion sopra la porta grande etiam sara alogiamento perfetto.-

Li danari deputati a detta fabrica sono notati in Camera nel libro della fabrica.

Il molo si mettera all'incanto a che /chi/ el farà per manco pretio; et se vol far più longo nell'aqua che sia possibile, et largo piedi 25 in 30; la due parti scoperte da siroco ?a no di pietra de letto grande, et la minor di piedi n.o 4, et ben inca?enate. L'altra parte di dentro del mandrachio può farsi de pietre piccole; et habbia quattro collone per ligar li Navillj; et sia alto tre piedi di comun dell'aqua.

La spesa per lo mollo se farà della colta universale dell'Isola, secondo il novo estimo, intrando in detta colta: Case et possessioni desagnade come di cosa neccessaria alla pubblica comodità dell'Isola; la qual colta non tocca un bezzo per ducato.

La fontana, bisogna per lo taglia pietra tagliar tanto del sasso, che la si scopia /scopra?/ tutta libera ridrisandola in forma de vaso, con un volto di sopra et dal detto vaso si tirra l'aqua a razo il fonte, dove si faccia un altro vaso tondo, simile alla fontana della marina; et si possa nettar getando l'aqua nel vaso dove la corse alla marina. Et intorno alla detta fontana sia fatto un muro tondo fino alla fontana di sopra et ponasi la scalla del ladi /sù/ della terra, che mette dentro la fontana per la porta nel volto fatto in esso muro; et intorno al pian della terra si faccia un banchetto di pietra, nella grorezza del muro, con la sponda cornizzata; et un scalino sotto al banchetto al pian del terreno; et siano pianti quattro arbori d'ombra, et che la fontana resti in mezzo.

Item le spese per la detta fontana si farà delli danari che sono in mano delli Debitori del fontico. La rason delli quali sono in mano di S. Giacomo Cragia; et lui ha da dispensar detti danari et tener bon conto.

Il Borgo si ha à conseguir secondo il disegno principiato; pagano quelli delle case all'Abbatia L. 2 per passo di terra di longezza tanti.

Per comodita della fabrica è da far la Calcara dietro la Capella di S. Lorenzo dell'Altar grande. In quel luoco ove è la Berlina, anticamente era un Pallo, al quale si ligana gli anemati trovati in danno, et è il luoco della Giustitia, per tanto si potria ornar quel louco con un basamento in due overo tre gradi sopra il qual sia posta la Collona, che è fuori della Chiesa, con un S. Marco di sopra, et quattro anelli di ferri imbiombati al primo grado da quattro venti, per ligar li anelli...

ARHIVSKI PRILOG 2.

HAZU. Kodeksi II c 43, vizitacija Pietra Bemba: 32-33.

Santo Antonio

Ad capellam Sancti Antonii in Plathea magna invenit altare cum vetustissima palla, et capellam annexam canonicatui defuncti patris Nicolai Cotesini. Interrogatus rector de fundatione respondit antiquitus fundatam fuisse, de dote respondit: L'hà alcuni casali nella città in contrada di (...) (...) tenuti per la heredita del quondam Antonio Lampunte paga (...) 24. Item una vigna in contrada (...). Per notam tabulae et per signa ecclesia est consecrata, et altare, et questa capella hà una fradaia, la qual la fà uffitiar da padre Bernardin Bracovich con soldi 10 all'anno, et carico di dir una messa all'anno.

His habitis commissit renovari tabulam palam cum imaginibus sanctorum, quod hunc transferrentur, quod tegmen adaptetur, et fiat ianua lignea, specula adaptet, et pavimentum, idque impensis interesse habentium in hac ecclesia.

ARHIVSKI PRILOG 3.

HAZU. Kodeksi II c 43, vizitacija Pietra Bemba: 21.

Luca

Altare alterum sub titulo sancti Lucae. Interrogati domini canonici de fundatione responderunt: Questo altar con una capella era in piazza, et così fù transferito in questa chiesa, et la camera fiscal paga à padre Francesco (...) capellano soldi 8. Interrogati de consecratione responderunt nescire, sed inventum fuit consecratum, cuius reliquias (...) iussit amoveri.

ARHIVSKI PRILOG 4.

DAZd. Spisi generalnih providura. Marin Antonio Cavalli (1738.-1741.), knjiga IV: 413.

Ristauri nel Palazzo e Turion in Veglia

Un anuito alla spesa di 45 Cecchini per il ristauo del Palazzo del D. H. Castellano, e Camerlengo di Veglia e di Cecchini 32 nelle altre di primo settembre Cen.te per il Turion sopra la Porta de la Città.

All'una e all'altra esiggenza sarà data pronta mano et adempim.to alla volontà Pubblica qualan da questa mi siano fatte tenere l'una, e l'altra delle decretate sume senza l'arivo delle quali non è possibile eseguirsi l'opera.

Il Capitano Co. Federico Loando, che Cuopre una di queste Compagne del Reggimento Grimaldi, e che da quando sono alla Carica egli non si è veduto in Prov.to, m'ha fatto tenere l'inserta Supplica di renuncia della Compagnia stessa coi motivi, di cui La giustifica e La rende coonestata.

Prima di admetterla io La rassegnò ai riflessi di una oferta, per dipendere da suoi sovrani arbitrij.

Spedisco il Pubblico Caichio ad implorare i necessarij Suffraggi delle paghe a queste milizie, e serventi per il corrente e ventuno mese, e li Spero da quei Clementissimi riflessi con i quali sono state fin'ora riguardate ed soccorse l'esiggenze di queste Pme.te. Dal Canto mio sarà prestata la dovuta esatta osservanza alle preferizioni Sovrane venerate nelle ducali di 28 luglio, che relativamente alle Pubbliche deliberazioni di 30 Luglio dell'ano decorso vogliano di trè in trè mesi trasmesso al mag.to Eccmo all'armar le necessarie distinte rispettive note de Condanati, e corrette le mancanze, e trasgressioni tutte che vengono abitate. Gratia Zara 17 Settembre 1740. No. 124.-

ARHIVSKI PRILOG 5.

DAZd. Spisi generalnih providura. Andrea Corner (1660.-1662.), knjiga II: 512-513.

*Lavori fatti al Palazzo pubblico in Veglia**Poliza de Contieri de Palazo di Veglia**Arti in nob.o**?54*

Per tanti spesi infar faro uno balcon da novo essendo robe nella camera di N. ??...Z5.

Per due bole per la d'finestro ...Z 2.15 –

Per chiodi per la detta ...Z -.10 –

Fatura al mistro ....Z 1.-

2 dicembre

Per Chiodi da ficaro Il. hano che L. da la corda N.o 4 ... Z -.15—

Per chiodi N.o orto da metere nelli Canaleti nel Cas?elo per li pezi di Altigliaria .. Z -.12-

30 dicembre

Per Spesi infaro acontì arof. Chiave dalle porte delle Cistio? ... Z 1.10

Per tanti contadi alli mistri che ano Sano ? nel metero Il. hano sula tore

Per tavola corda gornadi una a 2 homini ... Z 4.—

22 Gion.o

Per passa cinque corda da metero allo Carpana del palazo ....Z 2.—

12 febbraio

*Per due gornade fate da mistro Fefe et Il. Fyliolo per contiar laPaladorian sop.to
la carte per metero sceso uno hano nono a sue spese dot? a due homini ...Z 8.—*

Per chiodi eferam.ta per la d.to Caladora ...Z 3.—

4 maggio

Per tanti contadi alli Cari che ha condoto P. legni per Lacomod.to dela balad.ero che li

Tira suso logar in palazo ...Z 2.—

8 detto

Per tanti dati al mistro che a fato la balad.ero cisue a Lanoiato gornade 3 al 4 il?? ...Z 12—

Per chiodi per la Paladoro che si tira suso laguro ...Z -2—

9 detto

Per Cada per tinaro luso laguro passa so io anzio Vo. passo ...Z 5—

2 detto

Per avero fato contiar veri? ??o ha la Camera del audienza a quel che d.me Ill.? ...Z 3.—

*Per Chiodi da Canal ?o 8 et L. scuri del perolo che a Caserati ?oso et anco uno
della Camera di Ill. ?? soldi 8 et di più per chiodi da un soleo lunodi 19 per le banche*

Da pntego in tuto ...Z 2.5—

Segue ...Z 56.10

Per la adietro soma ...Z 56.10

12 maggio

Per fatura del mistro di meza gornada ...Z -1.10

Per bole due per detta finestra ...Z 1.—

Per faro acomodare la Chiavi dela Citta ud altroVostro ...Z .10—

Per havere fato faro due balconi alla Camara permezo la Chiesa ...Z 3.—

Cioe in sola No 8 24 chiodi da Canal No 10 o 21 pertoele? 3 ?i.16

285

Fatura a 2 homini 24 in tuto ...Z 10.15

Per faro acomodar le tavole de ?? ...Z 4.10

Per acomodar il Paladoro apreso la Cusina Chio di gdie

Picoli 22. in ? si 2 Z 1. infatura al mistro 23 in tuto ...Z 7.—

Per farfaro ? balcon non alla Cucina cioe in bole No 3

21.10 Chio di No.o 50 – gia fattura 21.ci in tuto ...Z 3.10

Per faro acomodar La Chiave dele prigion ...Z 2.10

Per faro acomodar la scala che va in Camera cio un bole

No.o L Z 3 co?isdi so.o 150 Li. In infatura 23 in tuto ...Z 7.10

...Z 95: -6

Noi Andrea Corner ? Dep.do di Venetia ??

Provveditore Generale in Dalmatia et Albania

Veduto da noi le oltra scrite spese fate dall Ill.mo T. ?? Tieplo Provveditore di Veglia nel

Contiero di quel pubblico palazo arsendenti alla soma di Z nonanta cinque y 6 ben

considerate le sudette con la autorita dell ? nostro l'abiamo aprobate Comettendo?.o a

ministri di quela Camera fiscale d' elevar boleta per?portaro delle medesimo Ing.

Zara 3 marzo 1662

ARHIVSKI PRILOG 6.

DAZd. Spisi generalnih providura. Girolamo Contarini (1662.-1664.), knjiga I: 201.

Ristauro del Palazzo di Veglia

*Atteso il stato rovinoso in cui si attrova il Pubblico Palazzo à Veglia impartibil.mo facultà all'illustrissimo s.v? Lucio Balbi Provveditore di quell'Isola
di farlo acconciare, e havendone fatto seguir l'effetto, ci fà vedere la polizza della spesa in cio occorra allendente à ?*

quattrocento settanta sei soldi doi, qual da Noi considerata in virtù delle p.nti coll'outta del G.lat. Nostro confermiamo et approbiamo in tutte le sue parti la sudetta spesa, commettendo il reg.mo delle p.nti ov'occorre; in quar.t?

Spalato, 11 Decembre 1663

ARHIVSKI PRILOG 7.

DAZd. Spisi generalnih providura. Pietro Valier (1678.-1680.), knjiga I: 74-75.

Per la restauratione del Palazzo, Mura e Torre di Veglia

Nob: et Sap.Vivo Petro Valerio Provveditore nostro Generale in Dalmatia et Albania Alojsius Contareno Dei gratia dux Veneti: Nob: et Sap: Vivo ??? ?? Provveditori Nostro Generali in Dalmatia et Albania fideli dilecto ?? et dilectionis affectum. Nostro Provveditore di Veglia ci rappresenta il mal stato di quel pubblico Palazzo, il colmo cadente, senza finestre, et il bisogno di restauratione, che tengono le torri del castello muraglie della Città, e povre d'essa prive di cadenzazi et alovo asserendosi hano pure dato al Pr?? nostro di ??. Noi però considerando di necessità il dover accorrere a tali acconci avanti il danno si facci mag:r rimettemo alla nostra prudenza informato che sarete bello stato dell'affare, di da quei ordini, che crederete opportuni, perche resti riparato alli pregiudizij di mag:r bisogno, e si rimedij al male, che ricerca pur premessa; prendendo lumi di quello è stato fatto di cadenzazi seradure e finestre, et alovo, da chi asportate per il dovuto pubblico rissarcimento, et attenderemo qualche avviso.

Date in Nostro Venali Palatio die decima ?ercia Augusti Ind:ne prima M DC LXXVIII

Pietro Antonio Gnatarol?

ARHIVSKI PRILOG 8.

DAZd. Spisi generalnih providura. Girolamo Cornaro (Corner) (1680.-1682.), knjiga

I: 473-474.

? il far aggiustar il Palazzo di Veglia

27 Luglio 1681.

Aloysino Contareno dei Gratia dux Venetiax et Nobili et Sapineti Vivo Hijeronimo Cornelio Provveditori nostro Generali in Dalmatia et Albania. Fideli dilecto salutem, et dilectionis affectum. Il Provveditor di Veglia rappresenta stato di quel Publico Palazzo, che ricerca riparo a comodo non solo dell'habitatione, che per la buona custodia in quelli Magazzeni delle Pubbliche Munitioni pregiudicate dalle pioggie, che penetrano ne medemi. Ricerca il nostro servitio, che sia supplito al bisogno, acciò vi raccomandiamo di farlo precisamente riconoscere da Periti, e di ordinare anco la restauratione supponendo, che con poca spesa si divertirà il pregiudizio maggiore.

Dato in Nostro Ducali Palatio XXVI Iulij Ind.e ? M.DC.LXXXI

Nobili, et sapientia Vivo Hijeronimo Cornelio Provveditori nostro Generale in Dalmatia et Albania

ARHIVSKI PRILOG 9.

DAZd. Spisi generalnih providura. Alvise Mocenigo (1717.-1720.), knjiga II: 49-50.

Fabbrica del pubblico Palazzo di Veglia, Custetto e forte San Marco

Noi L. Ant.o Trevisan per la la Serenissima Rappresentanza di Wen.??? di VVeglia e sua Giurisdizione Comandata à questa Carica la Fabrica del pubblico Palazzo, Cassello di questa Città, e Fortezza di S. Marco della suprema aiutta di S. E. Pr Geti s'impiegò in qualità non solo di Proto, quanto de Mastro marangone, e muradore, Aurelio Baldossini q.m Pietro, et havendo con puntualita habilità, e solecitudine adempito le prop.e incermtenze, a pub.e servitio, e vantaggio, e mostrandosi sempre pronto, in qualunque aleve consimile incontro, in giusta ricompensa di sue Fatiche, et atesa anco la sua altività à poter esser volevole à suprir in tali pub.e premure à tener di quanto fu in simili cosi, con altri praticato.

Decretiamo, e terminiamo, che tale fine in avvenire, habbi ad esser per le cause stesse asente da Guardie, a Fationi personali, cosi habbi misa sua durante à godere il solieve delle med.me. Comantando à chi spetta il S. doverlo acciò molestare, ma eseguire il prescritto. In qui fidelis VVeglia li 26 Luglio 1716

Z. Ant.o Trevisan Provv:

Noi

Essendosi Aurelio Baldossini q.m. Pietro impiegato nelle pubbliche Frat.e di VVeglia in Figura e di Prato, e di Marangone, e Muradore come risulta dall'ant.e terminatione dell'illustrissimo Provveditore di VVeglia e ricercandone con humili supplicazioni l'approbatione della terminatione stessa,

et sua esent. ne delle guardie, con l'auita del getato nostro quella confermiamo et approviamo con questo ?e, che nelle occorenze di Pubbliche Frat. e debba egli contibuire l'opera sua in vantaggio del Pubblico servitio fu qui?fidi?

Borgo di Sign li 6 Agosto 1716

Alvise Mocenigo ???

ARHIVSKI PRILOG 10.

HAZU. Kodeksi II c 43, vizitacija Pietra Bemba: 25.

La capella in palazzo

Inde profectus ad capellam Praetorii clarissimi provisoris. Invenit illam cum altari pala satis bona sita sopra due modioni di pietra cum duobus candelabris et palio aurato, sed sine tovaleis. Interrogati domini canonici de ministro responderunt: Non vi è ministro ordinario, se non à beneplacito d'i rettori, se ben in camera fiscal si sono trovate partite di (...) domini rettori, per le qual appareva che à'i capellani erano assignati 12 ducati all'anno, ma da un tempo in quà i capellani non hanno più questi pagamenti. Et quia in penetralibus capellae super altare apparent danna ex illuvie pluviarum, reverendissimus statuit ut adaptetur tegmen, ne pluat amplius intus, et ne calx cadat ventorum impetu ex specularum defectu. Non consecratum.

Summary

CONSTRUCTION AND MAINTENANCE OF ADMINISTRATIVE BUILDINGS IN KRK FROM THE TIME OF VINCIGUERRA'S RECONSTRUCTION IN 1489 TO THE END OF THE 18TH CENTURY

The paper contains an overview of developments in Krk at the end of the 15th century and expounds on the basis of reinterpretations of previously discovered historical sources as well as of studying and collecting data from hitherto unpublished archive documents the sequence of the construction and development of public spaces and accompanying buildings. It also comments on the status of administrative buildings during Venetian rule in Krk and manner in which they were maintained.

Special emphasis should be placed on the role of the Venetian proveditore Antonio Vinciguerra according to whose provisions the main square in Krk was developed. The document in which he noted his intentions is a unique preserved written example of the regulation of city planning interventions at the beginning of the Venetian administration in Dalmatia. Among Dalmatian examples, the square in Krk stands out by its characteristic position along the main city gate and because it is located in the space of the

former Roman forum. This fact testifies to the retaining of the importance of a location in citizens' consciousness and recognition of the impact and symbolism which such spaces carry with them as examples of civic centres of cities that are distinctly separated from sacral centres.

On the other hand, the relation of the Venetian authorities toward the buildings used by the administration and judiciary, namely, public loggia, town hall and complex in the south-east part of town which included the citadel, municipal administrative office and the proveditore's palace of which we are informed from a number of archival documents dating from the 17th and 18th centuries, shows an exceptional indifference and negligence toward the administrative centre of the island of Krk. These buildings have in time deteriorated, and after the end of the rule of the Venetian Republic some of them were in such poor state that they were soon after demolished.